SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

KIRJALLINEN LAUSUNTO: KOMISSION TIEDONANTO, REPOWEREU-SUUNNITELMA

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, SBB, kiittää mahdollisuudesta toimittaa asiantuntijalausunto eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle. Asia on meille tärkeä, koska REPowerEU antaa biokaasulle ja biometaanille merkittävän roolin venäläisestä fossiilisesta energia irrottautumiseksi ja vaikeasti sähköistettävien kohteiden hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi (mm. tietyt teollisuuden toimet, raskas liikenne, laivaliikenne). Samalla koituu hyötyjä niin ravinteiden kierrätyksen näkökulmasta kuin aluetaloudellisesti. Komissio tunnistaa biokaasun ja biometaanin nyt osana isompaa energiakokonaisuutta, mikä on erityisen tärkeää toimialan kehittämiseksi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

E-kirjeessä on nostettu hyvin esille Suomen erityiskysymyksiä, mutta biometaanin osalta tarkastelu on suppeaa. Tässä kirjallisessa lausunnossa annetaan arviot komission biokaasua ja biometaania koskevista esityksistä.

BIOMETAANI PERUSTELLUSTI MUKANA

SBB pitää hyvänä sitä, että Euroopan Komissio on nopeasti reagoinut äkilliseen Ukrainan sodan seurauksena syntyneeseen vakavaan energiakriisiin. Komission REPowerEU-tiedonanto sekä sitä seurannut toimintasuunnitelma tarjoavat mielestämme hyvät puitteet päästä eroon Venäläisen fossiilisen energian käytöstä ja nopeuttaa kokonaiskestävän energiajärjestelmän kehittämistä EU:ssa.

Komissio esittää biokaasun (erityisesti biometaanin) tuotannon nostamista nykyisestä 18 miljardista kuutiometristä (noin 190 TWh) 35 miljardiin kuutiometriin (noin 340 TWh) EU:ssa vuoteen 2030 mennessä. SBB:n arvion mukaan tavoite on haastava, mutta realistinen. SBB:n arvion mukaan ehdotus varmistaa pitkäkestoisen satsauksen biokaasun tuotannon lisäämiseksi ja jalostamiseksi biometaaniksi REDII:ssa sovittujen kriteerien mukaisesti EU:ssa.

Biokaasun potentiaali on pitkälti valjastamatta EU:ssa, vaikka kestäväksi luokiteltavaa raaka-ainetta on saatavilla kaikissa jäsenmaissa ja edistämistoimet ovat hyvin linjassa muiden tavoitteiden ja toimenpiteiden kanssa (mm. jäte-, kiertotalous- ja maatalouspolitiikat ja -säädökset). Suomessa on tehty viime vuosina hyvää laajalaista yhteistyötä kansallisen biokaasupotentiaalin selvittämiseksi ja potentiaalin ottamiseksi hyötykäyttöön. Komissio esittää, että sama työ käynnistettäisiin kaikissa jäsenmaissa.

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

BIOMETAANI TOIMINTASUUNNITELMA

SBB pitää esitettyjä biokaasua ja biometaania koskevia toimenpiteitä kannatettavina. SBB:n arvion mukaan toimenpiteiden joukosta puuttuu kuitenkin konkreettiset toimet biokaasun ja biometaanin käytön edistämiseksi teollisuudessa ja liikenteessä sekä off-grid-biokaasun tuotannon huomioinen. Komission työpaperissa [1]annetaan biometaanin toimenpideohjelma, joka sisältää kaikkiaan 17 toimenpidettä biometaanin tuotannon kasvattamiseksi EU:ssa (kts Liite 1).

Biokaasun ja biometaanin käytön edistäminen teollisuudessa ja liikenteessä

Suomen kannalta keskeisimmät havaitut heikkoudet liittyvät siihen, ettei toimintasuunnitelmassa anneta selkeitä toimenpiteitä biometaanin käytön lisäämiseksi teollisuudessa ja liikenteessä**.** SBB:n mielestä tämä Suomen olisi hyvä nostaa esille jatkotyössä. Komissio esittää kyllä uusiutuvan energian direktiivin tavoitteiden korottamista sekä usean muun tavoitteen korottamista, lukuun ottamatta edistyneitä biopolttoaineita koskevaa tavoitetta (kts. Liite 2).

Komissio ei myöskään esitä poistettavaksi biometaanin käytön lakiteknisiä esteitä (esim. henkilö- ja pakettiajoneuvojen CO2-päästöstandardit), mitä SBB pitää valitettavana asiana. Liikenteen osalta komissio haluaa lisätä vedyn käyttöä ja liikenteen sähköistymistä. Komission on määrä antaa raskaiden ajoneuvojen CO2-päästöstandardin muutosehdotus syksyllä 2022. SBB pitää tärkeänä, että raskaiden ajoneuvojen CO2-päästöstandardissa huomioidaan biometaanin potentiaali, eikä missään nimessä luoda lakiteknisiä rajoituksia. SBB:n mielestä tämä Suomen olisi hyvä nostaa esille jatkotyössä.

Off-grid-biokaasun tuotanto osana osaksi kaasuinfraa

SBB esittää, että jatkotyössä varmistetaan, että myös kaasuverkon ulkopuoliseen (ns. off-grid) biokaasun tuotantoon satsataan ja se otetaan osaksi muuta kaasuinfraa. Tältä osin keskeiset päätökset tehdään uusiutuvien kaasujen markkinamekanismeja kehittämisen yhteydessä, jotka määritellään uusiutuvan energian direktiivissä ja kaasumarkkinadirektiivissä ja -asetuksessa. Kansallisen toimeenpanon yhteydessä off-grid-tuotannon toimintaedellytyksiä voidaan parantaa myös investoimalla alueellisiin jakeluverkkoihin. Komission tekemissä arvioinneissa (kts. working paper[1]) kaasuverkon toimivuutta ja riittävyyttä tarkastellaan yksinomaan kaasuverkon näkökulmasta, mutta tarkastelussa ei ole mukana off-grid-tuotannon mahdollisuudet. Suomen ja Ruotsin intressit poikkeavat muiden jäsenmaiden intresseistä, sillä niiden kaasuverkot ovat suppeat.

[1] Staff Working Document sisältää Biomethane Action Plan (sivuilla 34-47).

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

SBB:n arvion mukaan off-grid-biokaasun tuotanto tarjoaa lisäjoustavuutta EU:n kaasujärjestelmään, sillä biokaasua voidaan tuottaa ja käyttää riippumatta kaasuverkon olemassaolosta.

RAHOITUS

SBB:n mielestä biokaasun ja biometaanin investoinnit eivät tule nojata liikaa maatalouden rahoitusinstrumentteihin, koska kyseessä on myös energia-, liikenne- ja teollisuuspoliittinen asia. SBB pitää kuitenkin hyvänä sitä, että biokaasun ja biometaani tunnistetaan EU:ssa olevan nyt myös maatalouspoliittinen asia. Jatkotyössä Suomen on hyvä korostaa biokaasun monisektorillisuutta niin kansallisessa kuin EU-tason päätöksenteossa.

REPowerEU-toimintasuunnitelman toteutumisen kokonaiskustannukset ovat yhteensä 300 miljardia euroa vuoteen 2030 mennessä. Komissio arvioi, että biokaasun ja biometaanin tuotannon kasvattaminen edellyttää vuosina 2022-2030 yhteensä 37 miljardin euron investoinnit EU:ssa. Komissio esittää, että seuraavia rahoituskanavia: InvestEU, European Regional Development Fund, Cohesion Fund, Just Transition Fund, Connecting Europe Facility ja European agricultural fund for rural development.

SUOMELLA ON HYVÄT MAHDOLLISUUDET NOPEAA TOIMEENPANOON

SBB:n arvion mukaan Suomella on hyvät mahdollisuudet nopeasti toimeenpanna komission biometaanin toimintasuunnitemaa, kun jo nyt muun muassa biokaasu ja biometaani on huomioitu eri rahoitusinstrumenteissa ja Suomessa on jo päätetty ympäristöluvituksen lisärahoituksesta. Nämä ovat osin vielä toimeenpanematta. SBB:n näkemyksen mukaan nykyinen kansallinen biokaasuohjelma toimii hyvänä pohjana pitkäaikaisemman kansallisen biokaasu- ja biometaanistrategian laatimiselle.

Kansallinen biokaasuohjelma antaa 24 toimenpide-ehdotusta vuosille 2019-2022. Suomen hallitus on päättänyt syksyn 2021 budjettiriihen yhteydessä, että kotimainen biokaasun vuosituotanto nostetaan 4 TWh vuoteen 2030 mennessä. Tälle suomalainen biokaasusektori antaa vahvan tuen, ja se on yhdenmukainen toimialan itse tekemän arvion kanssa. SBB:n mielestä tavoite olisi tärkeä kirjata myös kansallisessa ilmasto- ja energiastrategiassa ja Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa. Luonnonvarakeskus on useassa selvityksessään arvioinut teoreettisen biokaasun tuotantopotentiaalin olevan yli 20 TWh vuodessa ja teknistaloudellinen potentiaalin noin 10 TWh vuodessa (vastaa suurin piirteinen RED2:n kestävyysvaatimuksia).

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Lisätiedot: Anna Virolainen-Hynnä, Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland | +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi

Liite 1. Biometaanin toimintasuunnitelma

Biokaasun ja -metaanin osalta komissio esittää seuraavat kehittämistoimet (lähde: Staff Working Document sisältää Biomethane Action Plan):

1. Biokaasun ja biometaanin tuotannon, käytön sekä biometaanin kaasuverkkoon syötön edistäminen:
   - Perustetaan Biomethane Industrial Partnership
   - Kansallisten biokaasu- ja biometaanistrategioiden laatiminen. Strategioiden pitäisi tarjota reitti tunnistetun kansallisen potentiaalin saavuttamiseksi vuoteen 2030 ja 2050 mennessä. Fokuksessa jätepohjaiset syötteet sekä kestävästi saatava biomassapotentiaali ”marginal lands”-alueilta ja saastuneilta mailta. Strategioiden tulisi heijastua kansallisissa rahoitusinstrumenteissa mm. RRP, CAP-suunnitelmissa tai kansallisissa EU:n rakennetuet. (jäsenmaat, Komissio)
   - Harkitaan uusiutuvan energian direktiivin (25 artikla) polttoaineen toimitusvelvoitteen soveltamisalan laajentamista (jäsenmaat, Komissio).
   - Edistää sidosryhmäyhteistyötä jäsenmaissa, erityisesti maiden välinen yhteistyö ja maaseutualueet (jäsenmaat, Komissio, NGOt, teollisuus, paikalliset viranomaiset)
   - Vähentää byrokratiaa ja nopeutetaan lupien myöntämistä (Komissio, UA, Enc)
   - Edistää kestävää biokaasu- ja biometaaniyhteistyötä naapurimaiden ja laajentumismaiden kanssa (jäsenmaat, Komissio)
2. Kannustimet biokaasun jalostamiseksi biometaaniksi:
   - Vähentää taloudellisten toimijoiden kustannuksia (investointi- ja operointikustannukset, verkkoon liittymisen ja syötön kustannukset), jotka tällä hetkellä estävät biokaasun jalostamisen biometaaniksi. (jäsenmaat, Komissio, NRAt, TSOt/DSOt)
3. Edistetään nykyisen infrastruktuurin mukauttamista ja uuden infrastruktuurin kehittämistä biometaanin suurempien määrien kuljettamiseksi EU:n kaasuverkon kautta:
   - Jakeluverkot yhdessä siirtoverkon haltijan kanssa arvioivat kaasuverkoston kehittämistarpeita suhteessa kestävän biometaanin tuotannon mahdollisuuksiin. Lopputuloksena syntyy alueelliset kartat alueista, joissa näkyy nykyiset biokaasulaitokset sekä potentiaaliset uudet biokaasun ja biometaanin tuotantoalueet. Karttaa hyödynnetään mm. luvituksen nopeuttamisessa ”renewables go-to areas” sijaitsevien laitosten osalta. (jäsenmaat, NRAt, TSOt/DSOt, ACER)

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

- Arvioidaan haasteita, pullonkauloja ja muita mahdollisia toimenpiteitä infrastruktuurin näkökulmasta biometaanin kustannustehokkaan käyttöönoton kannalta (jäsenmaat, NRAt, kaasu TSOt/DSOt, TENT-E)
- Ratkaistaan kaasun laadun standardisoinnin ongelmat, fokuksessa erityisesti maiden välisen kaupan sujuvoittaminen (jäsenmaat, komission, CEN)

4. Kehitetään T&K- ja investointirahoitusta:
   - Tuetaan edelleen innovatiivisten teknologioiden kehittämistä kestävän biokaasun ja biometaanin tuotantoa varten (jäsenmaat, komission)
   - Tarjotaan lisätukea biometaanin innovatiivisten tuotantotekniikoiden kehittämiseen (jäsenmaat, komission)
   - Tarjotaan lisätukea innovatiivisille ratkaisuille ja tutkimukselle, joka poistavat esteitä ja kestävän biometaanin integroimiseksi kaasuverkkoon. Erityinen fokus pienenmittakaavan laitosten kustannustehokkuuteen. (jäsenmaat, komission)
   - Tarjotaan lisätukea kestävien biomassaraaka-aineiden potentiaalin hyödyntämiseen biometaanin vuoden 2030 tuotantotavoitteen saavuttamiseksi ilman, että sillä on vaikutusta ruokaturvaan (jäsenmaat, komission)

5. Rahoituksen saanti:

   - Tarjotaan pääsy nykyisiin apuraha- ja lainainstrumentteihin (CAP, aluekehitystuet, RRF, Horizon Europe, LIFE funding etc.) (jäsenmaat, komissio, EIB)
   - Innovaatiorahasto (komissio, EIB)
   - Pääsy muihin rahoitusinstrumentteihin (komissio, EIB)

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Liite 2. Yhteenveto komission ehdotuksista uusiutuvan energian direktiiviin tavoitteiden osalta

Yhteenveto komission ehdotuksista uusiutuvan energian direktiiviin tavoitteiden osalta. Lähde: Staff Working Document.

Tavoite	REPowerEU	Fitfor55	SBB:n arvio muutoksen vaikutuksesta biokaasusektoriin
Yleinen uusituvan energian tavoite	45%	40%	positiivinen
Lämmitys & jäähdytys: Keskimääräinen vuosi korotus vuodelle 2020-2030 EU-tasolla	2.3 %-yksikköä	1.5 %-yksikköä	positiivinen
Kaukolämmitys ja -jäähdytys	2.3 %-yksikköä	2.1 %-yksikköä	positiivinen
Rakennusten uusiutuvan energian osuus vuonna 2030	60%	49%	positiivinen, jos toteutetaan teknologianeutraalisti.
Uusiutuvan osuus liikenteessä vuonna 2030 / GHG-intensiteetin vähennys	32%/16%	28%/13%	positiivinen, jos toteutetaan teknologianeutraalisti. Nyt komissio viittaa vetyyn ja sähköön taustalaskelmissaan.
Kehittyneiden biopolttoaineiden osuus	2.2%	2.2%	Ei muutosta
RFNBO-osuus sisällä 2030	5.7%	2.6%	
Biometaani tuotannon kasvattaminen	35 bcm	18 bcm	positiivinen
Uusiutuvan osuus teollisuudessa, vuosittain nosto 2020-2030	1.9 %-yksikköä	1.1 %-yksikköä	positiivinen
RFNBO:n osuus teollisuudessa	78 % vedystä kulutettu vuonna teollisuus on uusiutuvaa	50 % vedystä kulutettu vuonna teollisuus on uusiutuvaa	